

Ελληνική
Ουρολογική
Εταιρεία

Cambridge University Hospitals **NHS**
NHS Foundation Trust

Εκπαιδευτικά Σεμινάρια στην Επεμβατική Ουρολογία

Educational Seminars on **Surgical Urology**

15-17 Νοεμβρίου **2013**
November
Αθήνα | Athens

Χαιρετισμός

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Η Ουρολογία αποτελεί σύγχρονη ειδικότητα με ευρύ πεδίο παθήσεων και ακόμα ευρύτερο φάσμα θεραπευτικής αντιμετώπισης αυτών. Τα τελευταία χρόνια η αντιμετώπιση ουρολογικών νοσημάτων έχει αλλάξει από την ανοικτή χειρουργική, την ενδοουρολογική αντιμετώπιση, στη λαπαροσκοπική χειρουργική και στην ρομποτικά υποβοηθούμενη χειρουργική. Ο σύγχρονος Ουρολόγος βρίσκεται καθημερινά αντιμέτωπος με πληθώρα νέων πληροφοριών τόσο για την νοσολογία του ουροποιητικού συστήματος όσο και για τις χειρουργικές τεχνικές που εφαρμόζονται για τη θεραπεία τους. Η διαχείριση των πληροφοριών αυτών είναι εξαιρετικά δύσκολη και μοιραία έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη των υποειδικοτήτων της επιστήμης μας με σκοπό όλοι εμείς να εμβαθύνουμε σε γνώση και εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς της Ουρολογίας. Ανώτερος στόχος της εξειδίκευσης είναι η παροχή καλύτερων ιατρικών υπηρεσιών στον ασθενή μας.

Παρόλα αυτά ο σύγχρονος μέσος ουρολόγος επιβάλλεται να έχει ευρεία γνώση για παθήσεις του ουροποιητικού οι οποίες είναι συχνές, δυνητικά θανατηφόρες για τον άρρωστο και για τις οποίες θα κληθεί πολλές φορές είτε να προσφέρει την γνώμη του είτε να αντιμετωπίσει στην καθημερινή του πράξη.

Στα πλαίσια της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των Ελλήνων συναδέλφων Ουρολόγων οργανώνουμε από κοινού με το Πανεπιστήμιο του Cambridge και με την υποστήριξη της Ελληνικής Ουρολογικής Εταιρείας, εκπαιδευτικά σεμινάρια στην Ουρολογία, εστιάζοντας σε καθημερινά ερωτήματα που όλοι μας καλούμαστε να απαντήσουμε στον άρρωστο μας. Επιπλέον, στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε τις τελευταίες κατευθυντήριες οδηγίες δίνοντας την δυνατότητα, με βάση την σε αποδείξεις βασισμένη ιατρική, για την πιστότερη εφαρμογή τους στην κλινική πράξη.

Ο πρώτος κύκλος των εκπαιδευτικών σεμιναρίων έχει εστιαστεί στην Ουρολογική Ογκολογία και περιλαμβάνει τον καρκίνο του νεφρού, της ουροδόχου κύστης και του προστάτη. Ελπίζουμε ότι με την ενεργό συμμετοχή σας και την υποστήριξή σας τα σεμινάρια αυτά θα επιτύχουν το στόχο τους και θα προάγουν την γνώση όλων μας.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Σκολαρίκος

Επίκουρος Καθηγητής Ουρολογίας

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Παρασκευή 15 Νοεμβρίου

Friday 15th November

- 17.30 - 18.00 Καλοσώρισμα και εισαγωγή στα Εκπαιδευτικά Σεμινάρια
Welcome and introduction, outline of programme
- 18.00 - 18.10 Παθολογική ανατομική των όγκων του νεφρού.
Ιστολογικοί υποτύποι του νεφροκυτταρικού καρκίνου
Pathology of kidney tumours (benign and malignant) and focus on renal carcinoma subtypes
T. Riddick
- 18.10 - 18.40 Γενετικά σύνδρομα σχετιζόμενα με τον καρκίνο του νεφρού
Genetic syndromes relevant to renal cancer
S. Connolly
- 18.40 - 19.10 Επιδημιολογία, στατιστική και παράγοντες κινδύνου
Epidemiology, statistics and risk factors
T. Riddick
- 19.10 - 19.25 Κύστεις νεφρών και κυστικοί όγκοι νεφρών
Renal cysts and cystic tumours
S. Connolly
- 19.25 - 19.45 Συζήτηση και ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών
Panel discussion of sample MCQ questions
T. Riddick
- 19.45 - 20.00 Διάλειμμα Καφέ | Coffee Break
- 20.00 - 20.15 Συστήματα σταδιοποίησης
Staging systems
T. Riddick
- 20.15 - 20.30 Φυσική πορεία των μικρών νεφρικών μαζών
Natural history of small renal masses
S. Connolly
- 20.30 - 20.45 Ενεργής παρακολούθηση μικρών νεφρικών όγκων
Active surveillance
T. Riddick
- 20.45 - 21.00 Ο ρόλος της διαδερμικής βιοψίας του όγκου
The role of percutaneous tumour biopsy
S. Connolly
- 21.00 - 21.30 Συζήτηση με παρουσίαση τριών περιστατικών
• Διάγνωση και παρακολούθηση
Panel discussion with three samples cases
• Diagnosis and surveillance
S. Connolly

Σάββατο 16 Νοεμβρίου

Saturday 16th November

- 09.00 - 09.30 Έναρξη
Opening
- 09.30 - 09.50 Ανοικτή χειρουργική, προετοιμασία και τεχνική
Open renal surgery, preparation and technique
S. Connolly
- 09.50 - 10.20 Λαπαροσκοπική νεφρεκτομή
Laparoscopic nephrectomy
T. Riddick
- 10.20 - 10.40 Μερική νεφρεκτομή
Partial nephrectomy surgery
S. Connolly
- 10.40 - 11.00 Θεραπείες εξάχνωσης, ενδείξεις και αποδείξεις
Ablation therapy, options and evidence base
T. Riddick
- 11.00 - 11.15 Ρομποτική χειρουργική νεφρικών όγκων
Robot-assisted surgery
S. Connolly
- 11.15 - 11.30 Διάλειμμα Καφέ | Coffee Break
- 11.30 - 11.45 Πώς μπορεί κανείς να εκπαιδεύσει και πώς μπορεί κανείς να μάθει τη χειρουργική του νεφρού
How to teach and learn renal surgery
T. Riddick
- 11.45 - 12.00 Χειρουργική του νεφρού στην Μεγάλη Βρετανία.
Η καταγραφή του BAUS
UK renal cancer surgery, the BAUS registry
T. Riddick
- 12.00 - 12.30 Λαπαροσκοπική ριζική νεφρεκτομή βήμα προς βήμα
Laparoscopic radical nephrectomy step-by-step
T. Riddick
- 12.30 - 13.15 Συζήτηση με παρουσίαση πέντε κλινικών περιστατικών
• Αντιμέτωπιση εντοπισμένου νόσου
Panel discussion with five samples cases
• Localised disease management
S. Connolly
- 13.15 - 13.30 Διάλειμμα | Short Break
- 13.30 - 13.45 Χειρουργική τεχνική για τοπικά προχωρημένη νόσο και για τις περιπτώσεις με θρόμβο στην κάτω κοίλη φλέβα
Surgery for locally advanced disease and IVC thrombus
T. Riddick

- 13.45 - 14.00 Έχει ένδειξη ο λεμφαδενικός καθαρισμός;
Is there a role for lymph node dissection?
S. Connolly
- 14.00 - 14.40 Μεσημβρινή Διακοπή | Lunch Break
- 14.40 - 15.00 Νομογράμματα για την πρόγνωση υποτροπής της νόσου
Nomograms to predict recurrent disease
T. Riddick
- 15.00 - 15.10 Κυτταρομειωτική χειρουργική
Cytoreductive surgery
S. Connolly
- 15.10 - 15.45 Συζήτηση με παρουσίαση τριών κλινικών περιπτώσεων τοπικά προχωρημένης νόσου
Panel discussion with three samples cases. Locally advanced disease
T. Riddick
- 15.45 - 16.05 Διαστρωμάτωση κινδύνου στη μεταστατική νόσο
Risk stratification for metastatic disease
S. Connolly
- 16.05 - 16.25 Συστηματική θεραπεία: πότε, πως και με τι κόστος;
Systemic therapy: when, how and at what cost?
S. Connolly
- 16.25 - 16.45 Συζήτηση με παρουσίαση τριών περιστατικών μεταστατικής νόσου
Panel discussion with three samples cases. Metastatic disease
S. Connolly
- 16.45 - 17.00 Διάλειμμα Καφέ | Coffee Break
- 17.00 - 17.10 Το μέλλον
The future
T. Riddick
- 17.10 - 18.00 Ανοικτή συζήτηση
- Ο ρόλος του πληθυσμιακού ελέγχου
  - Οργάνωση των υπηρεσιών
  - Ο ρόλος της νεφροπροστατευτικής χειρουργικής
  - Η πρόκληση στην αντιμετώπιση του θρόμβου της κάτω κοίλης φλέβας
  - Το κόστος της μεταστατικής νόσου
- Open Q&A
- The role of screening
  - Centralisation of services
  - The role of nephron sparing surgery
  - The challenge of IVC thrombus
  - The costs of metastatic disease
- T. Riddick, S. Connolly**

Κυριακή 17 Νοεμβρίου

Sunday 17th November

09.30 - 10.00

Έναρξη
Opening

10.00 - 11.30

Τοπικά προχωρημένη νόσος:

- Διήθηση των φλεβών
- Ο ρόλος της λεμφαδεκτομής
- Διήθηση γειτονικών οργάνων
- Αντιμετώπιση της τοπικής υποτροπής

Locally advanced disease:

- Venous invasion
- The role of lymph node dissection
- Adjacent organ invasion
- Management of local recurrence

A. Σκολαρίκος | A. Skolarikos

11.30 - 12.00

Διάλειμμα Καφέ | Coffee Break

12.00 - 13.00

1) **Επικουρική/νέο επικουρική θεραπεία**

2) **Ποιος είναι ο ρόλος της κυτταρομειωτικής χειρουργικής;**

1) **Adjuvant/neoadjuvant therapy for RCC**

2) **What is the current role of cytoreductive surgery?**

I. Βαρκαράκης | J. Varkarakis

13.00 - 14.00

1) **Πως γίνεται η παρακολούθηση ασθενών με νεφρικό καρκίνο μετά τη θεραπεία;**

2) **Νεώτερα δεδομένα στην έρευνα - Μελλοντικές προοπτικές**

1) **How do we follow patients with renal cancer after treatment?**

2) **New research - Future directions**

Γ. Αλιβιζάτος | G. Alivizatos

Stephen S. Connolly**MCh, FRCSI(Urol), FEBU**

A Fellow of the Royal College of Surgeons in Ireland as well as the European Board of Urology, Stephen has worked since September 2011 as an Academic Lecturer in Urology within Cambridge University and as an Honorary Consultant Urologic Surgeon within Addenbrooke's Hospital NHS Trust. Stephen has a special interest in kidney cancer and although initially trained in his native Ireland, has undertaken Fellowships in Boston, Massachusetts, United States and most recently Melbourne, Australia. He has extensive training in open urologic surgery including time spent training in kidney transplantation, but his special interest is minimally invasive surgical techniques including laparoscopy and robot-assisted surgery.

Tony Riddick**BMed Sci, BM BS (Nottm), MD, FRCSurol**

A Fellow of the Royal College of Surgeons in Edinburgh, Tony has been a Consultant Urologist, specialising in renal cancer, for 8 years. The majority of this time was spent in the department of Urology, Western general Hospital Edinburgh. During this time Tony was a senior lecturer in the School of Medicine, Edinburgh University. He was also the Training Program Director for the East of Scotland Urology and latterly the Associate Dean for Surgery. He moved to take up a post in Renal Cancer Surgery in Addenbrookes Hospital, Cambridge, UK in July 2013. He has extensive experience in open and laparoscopic renal urology and a member of faculty on the British Association of Urology Laparoscopic training courses. He has a keen interest in translational renal cancer research and was instrumental in the development of the national Scotland program for banking of renal cancer tissues (SCOTTRCC).

Γεράσιμος Αλιβιζάτος

Είναι απόφοιτος του Πανεπιστημίου McGill στο Μόντρεαλ του Καναδά (Bachelor of Science). Αποφοίτησε από την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ το 1984 και το 1992 πήρε τον τίτλο της ειδικότητας της Ουρολογίας. Μετεκπαιδεύτηκε για ένα χρόνο στο Nijmegen της Ολλανδίας με υποτροφία του ιδρύματος Ωνάση (καθ. F. Debruyne). Υπηρέτησε στην Β' Πανεπιστημιακή Ουρολογική Κλινική του Πανεπιστημίου των Αθηνών στο Σισμανόγλειο Νοσοκομείο από το 1994 μέχρι το 2008, οπότε και αποχώρησε με τον βαθμό του Αναπληρωτή Καθηγητή. Από τον Σεπτέμβριο του 2008 είναι διευθυντής της Γ' Ουρολογικής Κλινικής στο Θεραπευτήριο «ΥΓΕΙΑ». Έχει συμμετάσχει σε τέσσερις διεθνείς πολυκεντρικές μελέτες και έχει προσκληθεί ως ομιλητής σε 29 διεθνή συνέδρια.

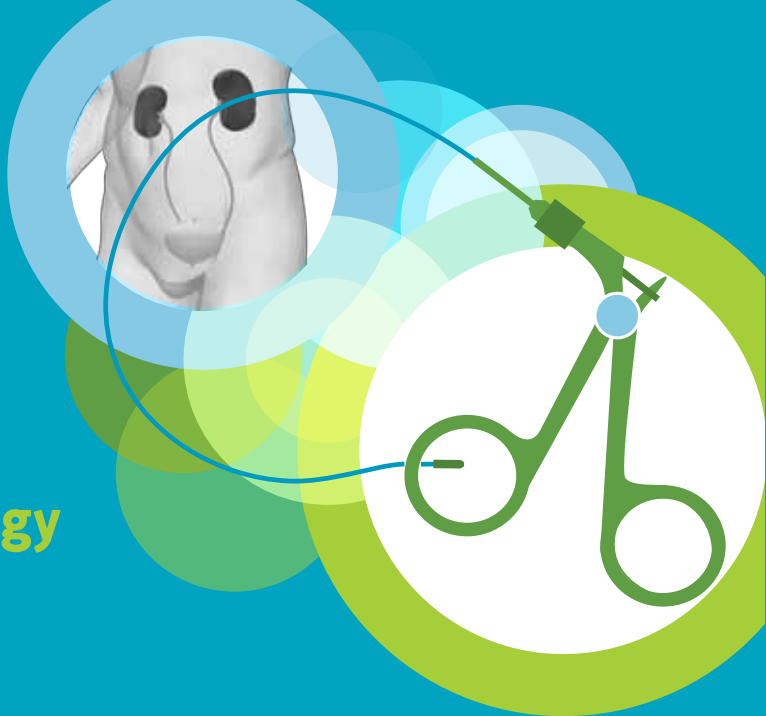
Ιωάννης Βαρκάρακας

Είναι πτυχιούχος της Ιατρικής Σχολής Αθηνών (1993). Ολοκλήρωσε την ειδίκευσή του στην ουρολογία στη Β' Πανεπιστημιακή Κλινική στο Σισμανόγλειο νοσοκομείο και το 2001 απέκτησε τον τίτλο της ειδικότητας και αναγορεύθηκε διδάκτωρ του ΕΚΠΑ. Τον Ιούλιο του 2001 ξεκίνησε την μετεκπαίδευση του στο Johns Hopkins Hospital, The Brady Urological Institute των ΗΠΑ. Στην συνέχεια τον Ιούλιο του 2002 μετέβη στο Innsbruck της Αυστρίας όπου ως Clinical Fellow in Advanced Laparoscopy συνέχισε την εκπαίδευσή του στη λαπαροσκοπική χειρουργική. Τον Ιούνιο του 2003 επέστρεψε στο Johns Hopkins Hospital των ΗΠΑ όπου ως Research fellow είχε τη δυνατότητα να ασχοληθεί ερευνητικά δύο χρόνια σε πολλούς τομείς της ουρολογικής ογκολογίας. Από τον Δεκέμβριο του 2008 υπηρετεί ως Επίκουρος Καθηγητής στην Β' Πανεπιστημιακή Ουρολογική κλινική της Ιατρικής Σχολής της Αθήνας στο Σισμανόγλειο Νοσοκομείο.

Ανδρέας Σκολαρίκος

Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και ειδικεύτηκε στην Β' Ουρολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών από την οποία έλαβε και την Διδακτορική του Διατριβή. Κατόπιν μετεκπαιδεύτηκε στην Λαπαροσκοπική Ουρολογία και την Ενδοουρολογία του Ανώτερου Ουροποιοτικού στην Πανεπιστημιακή Ουρολογική Κλινική του Newcastle upon Tyne της Μεγάλης Βρετανίας. Με την επιστροφή του στην Ελλάδα διορίστηκε Λέκτορας Ουρολογίας και στη συνέχεια εξελίσσεται σε Επίκουρο Καθηγητή στο ΕΚΠΑ όπου εργάζεται μέχρι σήμερα. Το ερευνητικό έργο του αφορά την Ογκολογία του Ουρογεννητικού συστήματος, τη Λιθίαση του Ουροποιητικού, την Καλοήγη Υπερπλασία του Προστάτη, την Ενδοουρολογία και τη Λαπαροσκοπική Ουρολογία. Είναι Πρόεδρος του Ενδοουρολογικού Τμήματος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ουροτεχνολογίας, Μέλος της ομάδας των Κλινικών οδηγίων για την Ουρολιθίαση της Ευρωπαϊκής Ουρολογικής Εταιρείας και μέλος της Επιτροπής Ελέγχου των κλινικών δοκιμών της Αμερικάνικης Ενδοουρολογικής Εταιρείας.

Εκπαιδευτικά
Σεμινάρια στην
**Επεμβατική
Ουρολογία**
Educational
Seminars on
Surgical Urology

Επόμενα Σεμινάρια **Next Seminars**

▶ **14-16** Φεβρουαρίου **2014** ▶ **14-16** Μαρτίου **2014**
▶ **14-16** February **2014** ▶ **14-16** March **2014**

Ινστιτούτο Ιατρικής Έρευνας & Εκπαίδευσης
Μαραθωνομάχων 26
15124 Μαρούσι, Αττική
Τηλ.: 210 6827405, 210 6839690-1
Fax.: 210 6827409,
Email: info@inieek.gr
Web site: www.inieek.gr

Galenica A.E.
Ελευθερίας 4
14564 Κηφισιά, Αττική
Τηλ.: 210 5281700
Fax.: 210 5245939,
Email: pharma@galenica.gr
Web site: www.galenica.gr